

Meet aan bergbezinkbassins!

Net als in de rest van Nederland zijn er in het beheersgebied van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) diverse bergbezinkbassins aangelegd, om de emissie uit het gemengde rioolstelsel te verminderen. Over het algemeen is het lastig om deze betonnen constructies in het stedelijk gebied in te passen. Nu ze er eenmaal liggen heeft de gemeente voor een belangrijk deel voldaan aan de afgesproken emissiereductie en is voor velen dit lastige hoofdstuk afgesloten.

Op dit moment is HHNK met gemeenten druk doende om gezamenlijk te meten in de riolering om meer grip te krijgen op het feitelijk functioneren van het systeem.

Een aantal gemeenten ziet in eerste instantie niet het nut in van meten. Met het bouwen van de bergbezinkbassins en het afkoppelen zijn we toch klaar? Of wordt het meten soms als controlemiddel gebruikt door het waterschap? Om te illustreren dat het meten wel degelijk zinvol is, noemen we een zevental voorbeelden van slecht functionerende bergbezinkbassins die we zijn tegengekomen in de praktijk.

1. Een groot bergbezinkbassin is uitgevoerd met twee compartimenten: één met lamellen en één zonder. Een uitgebreid meetnet moest in beeld brengen wat het extra rendement van het lamellenpakket is. Helaas bleek de bak zich bij hevige neerslag niet te vullen: voordat het niveau van de interne drempel werd bereikt, steeg het niveau niet verder. Uit een nader onderzoek bleek elders in het stelsel een overstort te zitten, die de gemeente niet kende.
2. Bij een alternatief bergbezinkbassin, bestaand uit een compacte bak met een lamellenpakket, wordt intensief gemeten om het rendement van deze voorziening te bepalen. De voorziening bleek zich net als het eerder genoemde voorbeeld niet te vullen. Ook hier was een onbekende overstort de oorzaak. Na het sluiten hiervan vulde de voorziening zich nog steeds niet. Uiteindelijk is het probleem gevonden: een onbekende knijpconstructie rond 250 mm in de aanvoerleiding van rond 1000 mm.
3. De rayonbeheerder van het waterschap klaagt zich erover dat een bergbezinkbassin al gaat overstorten bij kleine buien, waardoor hij maatregelen moet nemen om het effluent via het oppervlaktewater af te voeren. Uit de meting in het bergbezinkbassin blijkt dat deze de afgelopen jaren niet extern heeft overgestort. Het bergbezinkbassin is voorzien van een bypass constructie: als de troebelheidssensor aangeeft dat het inkomende water schoner is dan het uitgaande water, dan treedt de bypass in werking. Binnenkort start een onderzoek naar het functioneren van het bergbezinkbassin. Het vermoeden is dat de bypass al in werking treedt voordat het bergbezinkbassin gevuld is.

4. Een bergbezinkbassin blijft na een zware bui lange tijd gevuld. De ledigingspomp werkt wel, maar het niveau wil maar niet dalen. Achteraf blijkt dat de ontluchtingspijp vlakbij het oppervlaktewater uitkomt en bij hoge waterstanden als een hevel werkt. Hierdoor vult het bergbezinkbassin zich continu met oppervlaktewater.
5. Een bergbezinkbassin vult zich niet wanneer het hard regent. Uiteindelijk blijkt dat in hetzelfde bemalingsgebied een overstort is met lagere drempel, die nog niet is gesaneerd. Die maatregel staat wel in het Basisrioleringsplan maar is nog niet uitgevoerd.
6. Een bergbezinkbassin wordt aangelegd met een diffusiewand voor een gelijkmatige aanvoer. De gaten in de diffusiewand zijn wel in het bestek omschreven maar niet op de bestekstekening aangegeven, waardoor de wand door de aannemer zonder gaten is aangelegd. Het bassin vult zich dus niet goed. Later zijn de gaten alsnog aangebracht.
7. Een ledigingspomp van een bergbezinkbassin begint te werken terwijl de bak zich nog vult en loost het water terug in het stelsel. Het stelsel is nog vol en het water stroomt terug in het bergbezinkbassin. De ledigingspomp is water aan het rondpompen. Achteraf blijkt dat de instelwaarden van de pomp in het telemetriesysteem zijn gewist.

Sommige voorbeelden zijn wellicht lachwekkend. Eigenlijk is het noemen van deze voorbeelden niet humoristisch bedoeld. Het is bedoeld om aandacht te vragen voor het goed functioneren van al aangelegde bergbezinkbassins. Er worden vele discussies gevoerd over de doelmatigheid van nog te nemen maatregelen, maar laten we vooral niet vergeten om de doelmatigheid van reeds uitgevoerde maatregelen nog eens onder de loep te nemen. Wat je achteraf ook mag vinden over de doelmatigheid van bergbezinkbassins, één ding is zeker: als ze niet werken zoals bedoeld, is het zeker een ondoelmatige investering. Overigens is het niet de bedoeling om de suggestie te wekken dat dit vrijwel altijd het geval is, maar het aantal voorbeelden is verrassend. Laten we gezamenlijk vooral goed monitoren hoe de reeds aangelegde bergbezinkbassins functioneren.

Robin Bos, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
Alexandra Goldina, AG advies